

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

РАСПИС

Свима окупним начелствима

На захтев Господина Министра правде од 18. овог мес. Бр. 5013. да Касациони Суд у смислу т. 2. § 16. закона о устројству своје донесе одлуку: дали се чл. 29. зак. о изборима народних посланика, односно § 118. грађ. суд. поступка, има да примени у случајевима чл. 40 и чл. 107. зак. о изборима народних посланика, ако би последњи дан рока за подношај кандидатских листа суду падао у празничан дан, Касациони Суд је у општој својој седници од 21. априла ове године, проучивши поменуте прописе законске нашао: да и у случајевима чл. 40. и 107. зак. о изборима народних посланика, кад би рок за подношај кандидатских листа падао у празничан дан има места примени § 118. гр. с. пост., т. ј. да се тај рок има рачунати одмах сутра дан по празнику.

Разлог за овакво мишљење Касациони Суд налази у томе: Кад је за сва грађанска дела, која се расправљају код судова, усвојено начело § 118. гр. с. п. о рачунању рокова, а кад су за примање кандид. листа надлежни првостепени судови, онда се и у овим случајевима има применити начело § 118. грађ. суд. пост. о рачунању рокова, нарочито и с тога, што је и закон о изборима народних посланика у реченом члану 29. усвојио овако рачунање.

Достављам ову одлуку Касационог Суда од 21. априла т. г. Бр. 5157. Начелству ради знања и препоручујем му, да је достави свима ереским и општинским властима у своје подручју.

Бр. 7829.

24. априла 1908. год.

у Београду.

Заступник
Министра унутрашњих дела,
Министар правде

М. Трифковић с. р.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

§ 25.

Квалификовано признање.

Признање, о коме је до сада било речи, јесте чисто или неограничено признање. Међутим, окривљени не даје увек такво признање. Он често не признаје кривично дело за које се оптужује у целости, у пуном обиму, или не признаје сва већ само нека обележја кривичног дела за које се оптужује, или он, истина, признаје извршење дела, али томе признању додаје извесне околности, које његову одговорност или сасвим искључују или је ограничавају и своде на мању меру. Овако признање јесте *ограничено* или *квалификовано*, н. пр. окривљени признаје да је украо 100 а не 500 динара за колико се оптужује; он признаје крађу, а не разбојништво; признаје да је крађу извршио из отворене а не из закључане собе; признаје да је хтео повредити а не признаје намеру за убиство; признаје извршење дела, али додаје да је исто извршио у нанитом стању, или да је исто извршио у потребној одбрани и т. д.

Овде је од значаја питање: како се има узети квалификовано признање, т. ј. колика се доказна снага може њему придати.

Старији законици (разуме се са законском теоријом доказа) као: пруски, виртенбершки и други постављали су опште правило под које се имали да подведу сви случајеви квалификованог признања. Наш законик, међутим, по угледу на свој изворник, нема општег наређења, по коме би судија имао да оцењује истинитост и доказну снагу квалификованог признања. И боље је, што је наш законодавац тако урадио, јер толико разноврсних случајева квалификованог признања има, да их је, прво, немогуће све подвести под једно законско наређење, и, друго, што се не би могла правилно да схвати природа квалификованог признања. Стога, кад је у питању квалификовано признање, има да важи следеће:

Код сваког квалификованог признања вреди правило, да је признањем потпуно доказано само оно што је признато. Стога се сваки случај квалификованог признања има распчланити на своје саставне делове и то, на околности или обележја која су призната и она која нису призната. Прва се сматрају да су признањем потпуно доказана, док се друга имају узети као да нису ни призната; те се стога морају на други начин доказивати. Тако н. пр. кад оптужени за разбојништво призна да је од Б украо новац али не признаје да је употребио силу или претњу, т. ј. признаје крађу а не разбојништво, то се има узети, да је признањем доказана само крађа, а разбојништво се има на други начин доказати. Или кад оптужени за силовање признаје да је с Б извршио обљубу, али додаје да је то учинио с њеним пристанком, то се има узети да је само факт обљубе утврђен признањем а не и употреба силе. Ако држава у првом случају хоће да оптужени буде осуђен за разбојништво а у другом за силовање, онда она мора доказати постојање свих обележја или елемената поменутих кривичних дела, без којих се не може изрећи ни казна, коју закон за та дела предвиђа. У првом случају, дакле, држава има другим доказима да докаже да је крађа извршена употребом силе, а у другом случају, тако исто, да је обљуба извршена употребом силе. Не докаже ли држава на други начин оно, што оптужени није признао, онда се он може осудити само за оно дело, које представљају призната обележја или елементи, дакле, у првом случају за крађу а у другом за дело из § 196. к. з. Ако, пак, признате околности не представљају ни једно кривично дело, а околности које окривљени не признаје не могу се доказати, то се он не може осудити на казну.

Ако окривљени призна извршење кривичног дела, али оспори подобност за одговарање (*Zurechnungsfähigkeit*) н. пр. због напитог стања у које је случајно дошао, онда се сматра да је признањем доказано само извршење дела, а да ли је окривљени у тренутку вршења дела био неподобан за одговорност, има се нарочито доказивати. Како је напито стање основ са кога се може искључити подобност окривљеног за одговорност, то се у овом случају имају прикупити и иследити околности из којих би се видело: где је, кад је, чега је, колико је окривљени пио, за тим на који је начин извршио дело, да би се из свега тога могло оценити, да ли је он у том степену био напит, да је био несвесан значаја своје радње, па, према томе, да је и подобност његова за одговорност искључена. Покажу ли ислеђене околности, да је окривљени био у таквом напитом стању које искључује подобност за одговорност, то се он не може осудити на казну. Покаже ли, међутим, истрага обратан резултат, то ће се сматрати као и да нема квалификованог признања, већ да је случај чистог признања, на основу кога ће окривљени бити и осуђен.

Исто се овако имају расправити и они случајеви у којима окривљени признаје извршење дела, али наводи околности, са којих се искључује противправност. Овде најчешће долази случај, у коме окривљени наводи да је дело, н. пр. убиство, извршио у потребној одбрани. У овом случају окривљени признаје само факт убиства, али не признаје противправност своје радње, јер вели да је исту извршио у потребној одбрани. И овде се има узети да је признањем доказано одмах оно што је признато, т. ј. факт убиства, а потребна одбрана, као основ са кога се искључује противправност, има се нарочито доказивати. Да ли се окривљени могао послужити потребном одбраном и да ли је ова била оправдана, има се оценити према правилима, која о томе поставља наука Кривичног Права и казни законик (§ 54). Ако

се нађе да је било места потребној одбрани, онда је тиме утврђено да радња окривљеног није противправна, т. ј. да нема кривичног дела, и да према томе, не може бити ни осуђен. Нађе ли се, међутим, да се окривљени у конкретном случају није могао послужити потребном одбраном, онда се окривљени има осудити на основу свога признања.

Наш законик у § 228 говори само о једном случају квалификованог признања, који показује да се и он има расправити по општем правилу, т. ј. да се оно што није признато има доказивати на други начин. То је случај, кад оптужени признаје учињено дело, али наводи, да он то није из зле намере учинио, или да је хтео мање учинити но што се догодило.

Кад окривљени, дакле, тврди да није са злом намером радио, т. ј. пориче да је хтео у опште ма какво кривично дело учинити, или да бар није хтео онолико учинити колико се догодило, то се такво његово тврђење, које ограничава дато признање, може узети за вероватно само тако, ако се нађу основи из којих се види, да је окривљени предузетом радњом хтео нешто друго, а не оно што се десило, т. ј. да није са злом намером радио. Закон предвиђа те основе у § 228. По том параграфу узео се, да тврђење окривљеног заслужује призрење, т. ј. да је вероватно само тада, ако постоји један од ових основа:

1. Радња коју је окривљени извршио, може бити таква, да је зло, које је из ње произишло, до душе могуће, али да *по самом природном течају ствари није морало произићи, или бар није обично да из такве радње произилазе онакве последице какве су произишле*, н. пр. А удари шамар Б, Б онесвешћен падне на земљу и умре. У овом случају вероватно би било тврђење А да није хтео убити, т. ј. да је хтео учинити мање но што се догодило, и имало би се узети да није доказана намера за убиство, јер је ударање шамара радња из које истина може произићи смрт, али обично не произлази. Ако, међутим, окривљени изврши такву радњу, из које је наступело зло по самом природном течају ствари као *нужно морало произаћи, или је бар обично да такво зло произлази*, то се његова одбрана, да није са злом намером радио или да је хтео мање него што се догодило, не би сматрала за вероватну, па се стога не би ни узимала у обзир, н. пр. А удари Б, који спава, секиром по глави, и Б умре; или А се баца секиром на Б који је од њега далеко десет метара, потреви га по глави и убије.

2. Наводи окривљеног да није са злом намером радио или да је хтео мање учинити но што се догодило заслужиће призрење, т. ј. сматраће се доказаним или бар вероватним и онда, *ако се радња напрасно догодила и ако зло већ у самој радњи не лежи*.

Из тога, што се радња *напрасно* извршила, сасвим се као вероватно даје извести, да окривљени нити је о њој нити о њеној последици размишљао, па, према томе, да ову није ни хтео. Али, поред свега тога, по § 228 није довољно само то, да се радња напрасно догодила, па да се узме као вероватно да окривљени није са злом намером радио или да није хтео онолико учинити колико се догодило. Поред тога, што се радња напрасно догодила, тражи се још и то, *да зло већ у самој радњи (делу) не лежи*. Да зло већ у самом делу не лежи, како то нам закон каже, значи, да зло по самом природном течају ствари није морало као *нужно* из радње произићи, или бар није обично да из такве радње произилази. Према томе, ако је радња окривљеног таква, да је наступело зло њена сасвим природна последица, то му одбрана, да није са злом намером радио, не би вредела ни онда, кад се радња *напрасно догодила.*¹⁾ (наставиће се)

Д-р Бож. В. Марковић.

¹⁾ Rulf, Commentar II 84

ПРИЈАВЉИВАЊЕ СТАНОВНИШТВА

КОД ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ
ВЛАСТИ¹

После реферата о саобраћајним средствима у Београду (свеска I уредба о фијакеристима) штампана је књига „Пријављивање становништва код полицијских и општинских власти и његов значај с нарочитим погледом на београдску полицију“ од г. Васе Лазаревића, члана управе Београда, која је пре неколико дана растурана на један оригиналан начин.

За сада ћемо се упустити у оцену ове друге књиге „Пријављивање становништва“.

На првом месту имамо да констатујемо, да сваки ко прочита ову књигу не може бити начисто са тим шта је у истој превод а шта оригинал, јер ма да је писац, одмах после садржаја, означио изворе којима се служило ипак је по утврђеним правилима у пракси био дужан при даљем детаљном излагању да на сваком листу назначи шта је и из кога дела узео, па би се према томе могло тачно оценити шта је пишчев оригинал.

Кад то није учињено, онда нека нас извини г. Лазаревић што морамо да изјавимо, да овакво писање по мало личи на старо посрбљавање.

Поред овог, међу изворима, којима се писац служио, помиње се и „Правилник за службу в адреснато биро при стотичном градо-начелство — Софија“ а на страни 93-ој ове књиге штампано је од речи до речи ово: „када смо пре две године написали чланак у Полицијском Гласнику“ о пријављивању становништва и мерама, које би код нас требало предузети да се реорганизира наше статистичко одељење у духу стварних потреба нисмо мислили да ће се тим изнесеним подацима и опажањима пре користити неко други, но ми. Ма да тај наш рад код нас од тог времена до данас није био предмет никакве дискусије нити разматрања, нити је створио повод ма за какву промену у досадашњем поступању у свом питању — ипак га је софијска полиција узела за базис при уређивању свог новог одељења за пријављивање?!

Овде је писац нелогичан и према томе у очигледној контрадикцији, јер оба тврђања не могу опстати: или се је писац приликом издавања ове књиге послужио бугарским правилником или су га Бугари предухитрили па се користили пишчевим чланком у „Полицијском Гласнику“ који је, по признању писца, код нас у Београду остао неопажан од надлежних.

¹ Писац овог чланка г. Мјудутић А. Протић, секретар начелства у пензији и адвокат, приправник студирао је, као питомац, Министарства Унутрашњих Дела, пријављивање становника у Паризу. О његовом раду, у овом правцу, г. Лазаревић се у својој књизи изразио неповољно, те нас је с тога г. Протић умало за гостопримство у листу, да исправи нетачност овог г. Лазаревићевог мишљења и подвргне стручној оцени целу његову књигу. Указали смо гостопримство г. Протићу, као год што ћемо га указати и г. Лазаревићу, ако нађе разлога да одговара г. Протићу.

Нико не може спорити важност одељења за пријаву становништва, нарочито у многољудним варошима као што су Париз, Берлин, Беч, Брисл итд. али тврдити да је то одељење основа на којој почива успешан рад полиције у осталим њеним одељењима, као што писац у уводу представља, *смагтрамо бар ми, полицијски чиновници, као претерано*. У осталом кад би ово тврђење било правилно и тачно, ваљало би и Енглези усвојили одељење за пријављивање становништва, а мислимо да се неће нико наћи који би енглеској полицији могао спорити успешан рад у отпирвању својих дужности. И сам је писац увидео да му је ово тврђење претерано јер одмах после овога умањује значај овог одељења, квалификујући га као помоћно средство многим другим државним надлештвима као и приватним лицима у погледу давања потребних података о појединим лицима што оно у ствари и јесте.

Тврдити да ово одељење може са успехом пратити рад и кретање подозривих и по јавни поредак опасних лица то је, да не претарамо, апсурд, а кад то чини један дугогодишњи полицијски чиновник онда нам даје слику веома наивног човека, кад очекује да ће се, чим се овакво одељење установи, Илија Гавриловић, Станоје Богдановић, Марко Чапкун и остали зликовци и професионалне варалице одмах сами пријављивати полицији са својим правим именима са зато прописаним формуларима на случај да дођу у Београд ради својих операција.

За такав рад потребно је одељење за јавну сигурност, које постоји у свима већим европским варошима, а и код нас у неколико при Управи Београда под називом кривично одељење, које неће чекати да се сумњива лица, која су опасна по личну и имовну сигурност грађана, сама пријављују, већ ће преко својих органа — детектива — контролисати локале и места где се оваква лица скупљају и према таквима предузимати законне мере да се уклоне из средине по коју могу бити опасна.

Писац налази: да зато што у Београду не постоји одељење за пријаву становништва онако како он предлаже, да зато београдска полиција показује сталне недостатке за практичан и успешан рад у сваком њеном одељењу и свему свом пословању, и да због тога контролници извршних предмета по квартовима износе 10—15.000 годишње.

Ово је мишљење скроз нетачно и погрешно.

Постоје више узрока због којих београдска полиција не даје онакве резултате какви би се желели, али је томе најмање узрок оскудица једне установе за пријаву становника какву писац предлаже.

Кад се зна да је београдска полиција претрпана разноврсним пословима, које по својој природи не врше полицијске власти ни у једној уређеној земљи, онда значи да би надлежни фактори требали одузети, бар од београдске полиције, ра-

справе свију оних предмета, који не спадају у делокруг полицијске власти: као извршење забрана, наплате по разним пресудама, продаја, ислеђивање злочина и преступе итд. и све то пренети на судске власти, а полицији београдској оставити да се стара једино и искључиво о ономе о чему се полиција стара и у другим културним земљама, а то је: о личној и имовној сигурности грађана, јавном поретку, миру и миру у вароши, дакле да предузима потребне мере да се кривична дела предупреду и да се отклоне узроци који могу нанети штете држави и појединцима, а на случај да се кривична дела догоде да буде помоћни орган иследној власти у њеној дужности за проналазак криваца.

Кад би се одавде почело са реформом београдске полиције — ја овде не улазим у детаље — онда би се могли надати да ће наша престоничка полиција моћи потпуно одговорити својој дужности.

За сада нема места пребацити јој за неуспех јер готово нема предмета за чију расправу није надлежна. Па ипак београдска полиција на пољу штићења личне и имовне безбедности грађана кад се упореди са осталим престоничким полицијама у Европи односи превагу бар за последњих десет година, посматрајући криминалитет у Београду од 1895. год., јер док су разбојништва, ноћни напади на улици, убиства из користољубља, насилне изнуде, обична свакодневна појава у престоницама Европе, код нас су то веома ретки случајеви, који и кад се десе учиниоци буду похватани и законској казни подвргнути.

Што се тиче жеље и предлога пишчева да се овакво одељење установи и код нас у Београду и ми смо зато, али никако да то буде у оном смислу и правцу како писац предлаже, пошто он тражи да се и код нас уведе *обавеза генералног пријављивања становништва* са веома малим изузетком, као што постоји у Берлину и другим варошима Немачке.

Пледирајући за систем генералног пријављивања писац губи сасвим из вида да се данашња модерна полиција у свом дељању, ради постигнућа својих циљева, мора старати да што мање ограничава индивидуалну слободу својих исправних грађана и да данашње модерне државе, не треба идентификовати са некадашњим полицијским државама.

Сам писац признаје да у Енглеској и не постоји одељење за пријаву становништва, а опет у Француској да није организовано на оним принципима као што је то у Немачкој, па ипак, то ништа не смета полицијама ових земаља да успешно обављају своје дужности и да служе за пример осталим полицијама.

Па и сам Беч, како нам писац представља, и поред познате послушности и лојалности својих грађана према полицији, показао се бунтован и нелојалан када је ова покушала 1907. год. јула месеца да свој систем пријављивања становништва реформише по угледу на дрезданско, берлинско и хамбуршко пријавно одељење.

До душе, полиција би најбоље постигла свој циљ кад би све своје грађане преобратила у своје полицијске агенте, само што би у овом случају и она била излишна.

Противно овоме од модерне полиције тражи се да приликом вршења своје дужности и постигања својих циљева што мање узнемирава и кињи своје исправне грађане завођењем сувишних формалности.

Колико је писац мало рачуна водио о овом принципу видећемо доцније, приликом претресања његовог предлога о организовању одељења за пријаву становништва код нас у Београду, а сада да се задржимо на ономе шта писац износи о овом одељењу у Француској.

Тако на страни 84 ове књиге стоји ово: „Нисмо имали прилике да се лично упознамо са овим питањем ни у једној француској полицији, стога ћемо о њему на овом месту говорити кратко и само толико колико смо могли сазнати посредним путем.

Све што нам је о том питању познато, знамо из послатих нам писмених извештаја и уредаба од стране секретара управника париске полиције, коме смо се обратили за обавештење. Из његовог се извештаја види да у париској полицији не постоји одељење за пријаву становништва у оном смислу како смо то видели у немачким и другим поменутиим полицијама и да се једина евиденција која се тамо води, односи само на странце, по хотелима и пансионима, а не и на француске грађане.“

Поред овога на страни 108. и 107. ове књиге, стоји ово:

„Колико је Министарство унутрашњих дела озбиљно било прожето важношћу овога питања по полицију.

(наставиће се)

Милутин А. Протић.

БОРБА ПРОТИВ ЗЛОЧИНА

Алберик Ролин,

професор кривич. права на универзитету у Гану.

У историји човечанства XIX век биће, без сумње, означен, као ера огромног развитка у материјалном реду. Проналасци су се низали један за другим веома брзо; људски геније потчинио је себи мистериозне природне силе, које стари векови нису могли разумети, укротио их је и искористио.

Јели се са овим развитком увећало и опште благостање? О томе се може сумњати. Многи од ових проналазака појавили су се, на жалост, у домени, где их је најмање требало бити — у пространој домени средстава помоћу којих се људи међусобно уништавају. Зар стално увећавање ових средстава уништења и њихово непрестано усавршавање нису жалосни чак и са гледишта економског, јер приморавају оне, који управљају судбином народа, да стално чине нове издатке у циљу набављања ових средстава

и изједначења, у овом погледу, са осталим политичким заједницама! Тек што су једна нова пушка или један нов топ пронађени, тек што се њима наоружала целокупна војна сила једне државе, а већ их треба шкартирати, јер су пронађени много савршенији месарски инструменти, који убијају из веће даљине и брже; треба се пожурити и искористити их. То су нарочито велике силе, које се у овом правцу жалосно играју жмурке само да би где једног дана — кад наступи страхан рат међу државама — борити се против непријатељске нације савршенијим оружјем. Ово је неизбежна последица тако званог прогреса војничке вештине.

Али, постоји још и један други, много потребнији и наше симпатије достојнији рат; то је онај, који су све цивилизоване државе објавиле злочину. Рат овај правичен је и од стране друштва увек дефанзиван, те с тога бисмо у његовој војничкој вештини желели више прогреса. Он неће никад престати, нити се треба заносити надом да ће злочиначка војска једног дана бити побеђена. Да ли је, према овоме, он бескорисан, и да ли има смисла говорити о банкротству кривичног права? Ми не верујемо. У свима временима и код свију народа говорило се са узнемирењем о сталном напретку криминалитета. Са овим узнемиравајућим гласовима срећемо се чак и код старих филозофа, историчара и песника: Платона, Тукидида, Хорација и т. д.

Видећемо већ колико су ови гласови оправдани. Потребно је, међутим, чувати се од сваке илузије. Узалудно је надање, да се злочин може искоренити помоћу кривичних закона, па ма како они били савршени и предострожни. Треба се ограничити на подизање јаког бедема на супрот све већим таласима криминалитета, и на овај начин спречити социјално тело од поплаве. Одавно се дошло до уверења, да су за ово недовољни религиозни осећаји и морални инстинкти, и да друштво има права да казни оне, који вређају битне принципе на којима почива социјални ред, и којима се с тога мора припретити казном. Али се данас у опште признаје, с друге стране, да казна не треба да буде само једно страшило, већ у колико је год то могуће, и средство поправке, инструмент моралног препорођаја. „Треба казнити неваљалца — вели Платон — да би постао бољи.“ И даље: „што се тиче злочина, то је болест душе, и законодавац се мора трудити да је излечи, ако није неизлечима. Треба, при том, имати у виду, да се битни елемент и циљ овог оздрављења не састоји само у томе, да закон нагна кривца да падокнади штету проузроковану злим делом, већ и да га обавести о природи овог дела, и спречи га, да оваква дела у будуће никако не врши, или бар да их врло ретко врши.“ Додајмо, међутим, да велики филозоф никада не губи из вида, да је циљ казне тако исто и да застраши оне, који би имали намеру да поремете друштвени ред. „Онај, који је кажњен правично — вели он — или се поправља, и на овај начин сам себи користи, или служи као пример другима да се по њему

односно по ономе што он трпи, поправљају.“

Ми никако немамо претензију да тврдимо, да су законодавци старе Грчке применили у свој њиховој потпуности ове сјајне и хумане доктрине, које се налазе у списима њиховог највећег филозофа. Ми смо само хтели истаћи, да у најсавременијим теоријама о циљу казне нема апсолутно ничег новог, и да оне, у главном, нису ништа друго до репродукције старих идеја. Исто је тако и са најновијим теоријама о основу друштвеног права на кажњавање. И ако ова два појма: *основ права на кажњавање* и *циљ казне* нису идентични, ипак међу њима постоји тесна и очигледна веза. Најзад, ово исто вреди и за извесне италијанске теорије, које се јављају у разним облицима и под разним именима, и које њихови најреволуционарнији апостоли Ломброзо и Фери квалификују са приличном дозом амбиције као „нови позитивизам у казненој материји.“ За њих је морална слобода само једна реч, једна алузија, шимера која је свршила своје, а злочин је последица: било непроменљивих закона наслеђа, било атавизма по Ломброзу, било неоодољивог утицаја социјалне средине према Фери-у и његовој школи. Право кажњавања заснива се, дакле, само на потреби друштвене одбране, а пошто нема моралне одговорности, не треба ни истраживати да ли она постоји. И ако су ове теорије угледале света у Италији и стекле многобројне присталице у овој земљи, ипак нису унете у италијански казни законик, нити их је ко боље оповргао но што је то учинио славни Манчини, као министар правде, у једном говору приликом дискутовања овог законика.

Страсна борба Фери-а и његове школе против принципа о слободној вољи доста је поколебала озбиљне духове, и довела их докле, да су отпочели чинити извесне концесије новој школи, предлажући јој једну врсту поравнања. Појам о моралној одговорности, замењен је појмом о одговорности друштвеној. За ову је довољно, да окривљени притежава толико интелигенције, да би могао појмити свој акт и осетити страх од казне. Изгледа да је ова идеја Лучинијева, једног од најенергичнијих Феријевих противника, сјединила неколико немачких криминалиста. Одлични криминалиста фон Лист мишљења је, да би заснивање репресије на принципу слободне воље значило зидање зграде на тршном земљишту метафизичке спекулације. По њему прави основ кривичне одговорности није никако слободна воља, већ нормална навика воље да се одређује према извесним општим схватањима религије, морала, права, а специјално мудрости, који регулишу скуп наших акта. Ово схватање изгледа нам одвећ фино. Ми га овде нећемо дискутовати, нити имамо намеру да и даље доказујемо неснованост теорија италијанске школе, које, схватајући апсолутно појам о одговорности, преобраћају кривично право у право друштвене одбране, док је примена казне, по нашем мишљењу, акт правде извршен друштвом у циљу заштите његове егзистенције. Ограничићемо

се само да истакнемо неке практичне конвенције ових теорија. Никаква идеја погрешке неће се у будуће везивати за злочин или преступ нити идеја лаге и инфамије за пресуду, која ни на који начин неће констатовати кривичну одговорност. Злочинац је само дегенерисано или болесно створење. Ако је способан за препорођај, треба се потрудити и препородити га; ако је неизлечим, треба га за свагда ставити у немогућност да наноси штету друштву, или га сасвим уништи, што је простије и јевтиније.

Да ли се на овај начин, проповедајући људима да су неодговорни, да злочин врше услед фаталитета и да с тога злочин није бешчасан, може смањити криминалитет? Нама ова нада изгледа и сувише химерична. Чак и онда кад би појам о моралној одговорности, с којом су већина криминалиста начисто, био само једна неодређена илузија, ипак би ова илузија била благотворна, и ми смело тврдимо да би овај појам, кад он у истини не би постојао, требало пронаћи. За нас, такође, злочинац је понекад морално болестан, али чак и у овим случајевима он је често пута одговоран за своју болест.

Поцеларисањем оваких идеја италијанске школе неће се никако успети да се смањи криминалитет, нити да се спречи банкротство кривичног права које је, према извесним имагинацијама, већ на прагу.

Али су студије италијанских криминалиста биле корисне бар у томе, што су још више привукле нашу пажњу на многобројне околности које ублажују или чак и сасвим искључују одговорност, као и на неоспорну истину, да су многи злочинци у исто доба и болесници, и да их с тога треба издвојити од осталих злочинаца и лечити.

Систем ћелијских затвора, за који се уображавало да ће спречити узајамну корупцију и моралну епидемију у некадашњим заједничким затворима није, на жалост, зауставио стални напредак криминалитета, а шта је још жалосније, ни поврата. Само што се због овога не треба преко мере узнемиравати, нити журити са прокламовањем банкрота нашег кривичног права. Овај двогуби напредак, који се означаје, није толико важан колико се уображава, и ако је истинит, он се до извесног степена може објаснити другим приликама. Са огромним развојем трговине и индустрије, увећале су се и прилике за чешћу повреду казеног закона, а и искушења су постала много већа. Поред овога, са напретком цивилизације јавиле су се и нове врсте криминалитета, а и сам законодавац показује се много обзиривији и предострожнији, јер данас кажњава акте, који раније нису били кажњавани. Шта више, велики развој саобраћајних средстава између разних земаља допушта злочинцима да лако преносе из једне државе у другу своју злочиначку индустрију, и да за извесно време остају без казне.

Релативно или стално увећавање поврата већ је много опасније, али и овде има, може бити, неколико оптичких илузија. Несумњиво је при том, да се данас

поврат много тачније констатује но у ранија времена, захваљујући све већем усавршавању судске статистике. Ако је ово увећавање поврата доиста истинито, у што смо склонили да верујемо, онда одакле оно долази? Да ли од недовољности нашег репресивног режима? Али постоји и таква земља, као што је Немачка, у којој је поврат врло ретко отежавана околност, па ипак он у овој земљи не расте више но код нас. Јесу ли наши ћелијски затвори, с друге стране, гори од старих затвора? Било би врло тешко ово допустити. Ако усамљеност не поправља она бар, то је неспорно, чува од узајамне корупције. Од куда дакле, долази, да се поврат ипак увећава, или бар да се не смањује? (наставиће се)

Оцена српске службене криминалне статистике у страном свету.

У Листовом „Часопису за науку Кривич. Права“ отпочео је излазити низ чланака под насловом: „Развитак и садашње стање службене криминалне статистике појединих европских држава.“ Писци су Д-р Rudolf Wassermann и Д-р Arnold Wadler. Овај други писац ових дана и особено је оштампао једно своје дело под насловом: „Кретање злочина у источној Европи, I свеска: Криминалитет балканских земаља, Минхен, 1908.“ У петој свесци *Часописа* за ову годину изашао је чланак о криминалној статистици балканских држава и пре него добијемо пом. Wadler-ово дело, које мислимо накондано приказати на овоме месту, упознаћемо своје читаоце са саопштењем, које је о нашој криминалној статистици изнето у овоме чланку.

У чланку се тврди да од свију балканских држава Србија има најбољу криминалну статистику. Статистике Грчке и Румуније старијег су порекла али су много непотпуније. Грчка службена статистика (министарства правде) је од врло незнатне криминолошке важности, а што јој нарочито вредност из основа чини проблематичном, то је, што се из ње не могу видети врсте учињених кривичних дела, те на тај начин потпуно не достаје главни објект криминолошког испитивања. Главна мана румунске криминалне статистике састоји се у томе, што она базира на броју *оштужених*, а не на броју *осуђених* лица. Бугарска до данас још није објавила никакве криминално-статистичке податке. О њеној статистици у чланку има само у толико речи, у колико су писцу „Криминалитет Балканских Земаља“, на његову молбу, а по наредби министра правде, повађени изводи из регистара казених завода и то само за време од 1899.—1906. год. Пошто Турска и Црна Гора не објављују никакве службене статистичке материјал, то се о статистици ових двеју држава у чланку ништа и не говори.

Српску службену криминалну статистику сачињавају:

1. Три извештаја министра правде Њ. В. Краљу за године 1868—70, 1881. и 1883.

Криминална статистика за год. 1887. у XVIII свесци „Статистике Србије“.

Криминална статистика за године 1888.—90, 1891.—95. и 1896. у VI XIV и XX свесци „Статистике Краљевине Србије“.

Важну збирку материјала сачињавају даље „прилози“ ка Статистици, а за тим нарочито „Статистички Годишњаци“, у којима се периодично објављује најважнији део криминално-статистичких података. Техника обраде је у српској криминалној статистици врло опсежна и детаљна.

У погледу на објективне моменте криминалитета она садржи: прво број кривич. дела, затим бројеве оштужених, ослобођених и осуђених лица. Уз то долази врста и величина изречених казна, момент поврата и број саучесника. Што се тиче технике статистичке обраде оз последња два момента, ту би се имала још много што шта пожелети.

У погледу на личне односе учинилаца (субјективни моменти криминалитети) статистика предвиђа: прво пол, затим старост, коју разчлањава на седма група: испод 16, 16—21, 21—30, 31—40, 41—50, 51—60, и преко 60 година; даље матерњи језик (једновремено с тим и положај и родност) осуђених лица: грађански поместо рођења (одн. становања; писменост, при чему се разликују три групе: неписмени, лица са основним образовањем и са вишим образовањем; и религија.

Врло је брижљива обрада занимања осуђених лица, јер није вођено рачуна само о разним гранама занимања, већ и о положаја у извесном занимању. Код земљорадничког сталежа н.пр. учињена је деоба на 4 подкласе: инокосни, задругар, чељад и надничар. Код трговаца и занатлија разликује: газду, (мајстора,) помоћника (калду) и шегрта. Али научном испитивању ових дата из основа знатно смета то, што и у статистици становништва није учињено разликовање према истим тачкама гледишта. Тако је н.пр. код групе „земљорадња“, где нису саопштени никакви довољни резултати о припадности укупног становништва по појединим подкласама.

Иста мана опажа се и у процени једног другог, врло интересантног личног момента кривца, на име њиховог имовног стања. У криминалној статистици учињена је деоба на имућне, средњег и сиромашног стања, али о критериуму за ову деобу ништа се ближе не зна, нити пак о томе колико од укупног становништва долази на поједине имовинске класе, те се услед тога не могу чинити никакви егзактни закључци из пружених података.

Толико о оциени наше службене криминалне статистике. Научне резултате, до којих је дошао Wadler студијом те статистике, саопштићемо читаоцима накондано приказом раније пом. његовог дела.

Мил. Ј. Петровић.

ПОУЧНО - ЗАБАВНИ ДЕО

ЈЕВРЕЈСКА ДАМПА

(наставка)

Рибар стајаше мирно.

Холмс стеже нервозно свој револвер у намери да пуца и да га убије... ужасно дело, које се не слагаше са његовом природом. Смрт беше сигурна и све би било свршено.

— Ха! помисли он, нек се дигне, нек се брани... у толико горе за њега.... Још једна секунда... и ја пуцам....

Некакви се кораца зачуше. Холмс се окрете и спазу Ганимара у пратњи два инспектора, који му долажаше у помоћ.

Али, променувши идеју, Холмс се заleti, скочи у барку на ону индивидуу и са њом се скотрља у дно барке, која се услед овог потиска откиде.

— На после? викну Липен, бранећи се, шта ће да буде? Кад један од нас буде изнемогао, какве ће користи имати онај други! Ви нећете знати шта ћете са мном, нити ја са вама. Остаћемо овде као две будале....

Двоја се весла склизнуше у воду, а барка пође током реке. Дужином се обале дигла граја, али Липен продужи:

— Какве су ово ствари, господине. Ви не знате шта радите! Зар такве глупости у вашим годинама! и један матор човек као ви! Ух, ала је то гадно.

Липен усне да се одбрани.

Холмс у очајању и решен на све метну руку у цеп, али се одмах изненади. Липен му беше одузео револвер.

Холмс паде на колена и наже се над водом у намери да дохвати весло и да притера барку уз обалу, док се Липен трудио да дохвати друго весло и да се удали од обале.

— Нећеш... Нећеш га ухватити, рече Липен.... У осталом то нема никакве вредности.... Ако дохватите весло спречићу вас да га употребите.... И ја вас исто тако. У животу човек често ради... без икаквог размислања и обично судбина реши ствар.... Гледајте, видите ли.... судбина се решава у корист Липена.... Победа! ток реке ме помаже.

Барка се, заиста, удаљаваше.

— Чувајте се, викну Липен.

Неко са обале беше управо револвер на Липена, овај саже главу и један пуцањ одјекну, мало даље од њих вода заплусну. Липен прсну у смеј.

— Богу хвала, па то је пријатељ Ганимар!... То је врло рђаво што радите, Ганимару. Ви имате право да пуцате само у личној одбрани. Сиromaх Арсен, просто вас подивљао тако, да сте већ заборавили ваше дужности.... Али, манте се, гле, опет отпочиње!... Али, несретнице ви ћете убити мога драгог учитеља.

Липен стаде пред Холмсом и окренувши лице Ганимару рече:

— Дакле! сад сам миран... Гађајте овде, Ганимару, у сред срца!... мало горе.... лево.... Промашено.... сплетени човече... Још један метак?... Али, ви дрхћете, Ганимару... На команду, јел те? и хладнокрвно!... Један, два, три, пуцај!... Промашено! О људи, влада вам сигурно даје сиграчке у место пиштоља?

Овај извуче један дугачак масиван пљоснат револвер, и без нишањења опали.

Инспектор се ухвати за шешир, кога беше један метак пробио.

— Шта велите, Ганимару? Ха! Ово је fina марка, господо, ово је револвер мога уваженог пријатеља и учитеља Шерлока Холмса!

И једним замахом руке баца револвер пред ноге самога Ганимара.

Холмс се није могао задржати а да се не насмеје и да се овоме не диви. Какво је ово играње са животом! Какво је ово пријатно расположење! И како изгледаше да се забавља! Рекао би човек да му опасност за животом проузрокује физичко задовољство и да за овог човека нема другог задовољства него да тражи опасност, коју после забављајући се отклања.

Са обе стране реке свет се скупљаше и Ганимар са својим људима посматраше барку, која се љуљаше на сред реке, и коју ток реке носаше полако све даље и даље. Хватање је било неизбежно и математичко.

— Признајте, учитељу, викну Липен окренувши се Енглезу, да не би ваше место уступили за све злато из Трансвала! Ви сте у првом реду фотеља! Али, прво и пре свега један предговор... после кога ћемо скочити у пети чин, хватање или спасавање Арсена Липена. Дакле, драги мој учитељу, имам једно питање на вас, и да не би било двомислености, да ми одговорите са хоћу или не. Пристаните да се више не бавите овом афером, јер је још време и могу да поправим зло које сам вам нанео. Доцније пак нећу моћи. Дакле, пристајете ли?

— Не.

Лице се Липеново скупи. Ово га је тврдоглавство очигледно узрујало. Липен понови:

— Наваљујем више у вашу корист него у моју и ви ћете бити први који ћете сажавати вашу интервенцију. И последњи пут пристајете ли или не?

— Не.

Липен се саже, поремети неку даску на дну барке и за неколико минута сврши некакав посао, чију природу Холмс није могао сазнати. За тим се диже, седе до Липена и говораше му:

— Држим, учитељу, да су нас руководили идентични мотиви да дођемо на обалу ове реке, а на име, да извучемо из ње ствар, које се Бресон курталисао? У томе погледу приказао сам овде састанак мојим друговима и већ сам био намеран — што тврди моје кратко одело — да се спустим у дубину Сене, кад ми другови саопштише ваш долазак. Признајем вам у осталом да ме то није изненадило,

пошто сам био извештен свакога часа о напретку ваше истраге. А то је тако лако! Чим се најмања ствар деси у улици Мирло, само зазвоним на телефон и одмах сам извештен! Ви ћете веровати да у таквим околностима....

Липен застаде, јер се даска, коју је мало пре пореметио, диже и вода поче улазити у барку око њих.

— До ђавола! непознато ми је шта сам мало пре урадио, али све ми даје веровати, да се у дну ове старе дереглије налази руна. Зар се ви не плашите, учитељу?

Холмс мрдну раменима. Липен продужи:

— Пошто сам већ сазнао да сте тражили, да се са мном сукобите, и то у толико пре, у колико сам ја желео да то избегнем, онда ћете ми веровати, да ми је много пријатније, да се с вама под овим околностима огледам, што сам сигуран за исход, јер све адуте држим у руци. И ја сам хтео да овом нашем сукобу дам што већи сјај тако, да ваш фијаско буде целом свету познат, и да у будуће каква грофица од Крозона или барон од Ембвала не тражи више вашу помоћ. Зар не видите у томе, драги учитељу....

Липен застаде понова и метнувши руке над очи баца поглед на обалу.

По Богу! та ови су закупили диван чамац, као каква ратна лађа, и ево их где нагло веслају к нама. Пре пет минута сукоб је неизбежан и ја сам пропао. Господине Холмс, један савет: ви ћете скочити на мене, везаћете ме и предати суду... Да ли вам се допада овај програм?... Наравно ако се донде не деси бродолом и у томе нам случају ништа друго не остаје него да направимо наш тестаменат, шта велите на то?

Њихови се погледи мимоиђоше. Овога пута Холмс увиде маневар Липенов; овај беше пробушио дно барке и вода улажаше унутра.

Вода дође и до ђонова, до ципела, па им покри и стопале, ови се пак не макше с места.

Вода се поче пети и уз цеванице. Енглез зграби дуванкесу, сави цигарету и упали је.

Липен продужи: немојте видети у томе, драги учитељу, ништа друго сем скромног признања моје немоћи према вама. Значило би поклонити се пред вама, кад би акцептирао битку, где ми је победа осигурана, а избегао бих ону код које нисам сам изабрао земљиште.

То би значило признати да је Холмс једини непријатељ, кога се плашим, и прокламовати моју забринутост све док Холмс не буде уклоњен са мога пута. Ево, драги мој учитељу, шта сам желео да вам кажем, кад је судбина хтела да ме почастује овом конверзацијом са вама. Једино жалим то, што се ова конверзација дешава за време купања наших ногу!... Ситуација без опасности, признајем,... Ха, шта кажем! За време купања ногу!... пре ће бити за време купања до појаса!

Вода заиста дође до клупе на којој ови сећаху и барка отпоче да тоне све више и више.

Холмс, хладан, са цигаретом у устима гледаше у небо и изгледаше удубљен. Ни по коју цену неби он према овом човеку, који је окружен опасношћу, опкољен гомилом света, гоњен жандармима и који међутим беше веома расположен, показао најмањи знак узбуђења.

Шта мари! изгледаше као да хоће да каже и један и други. И зашто се узбуђивати за такву маленост? Зар се не дешава сваки дан, да се по неко у речи удави? Зар су ово догађаји којима треба придати важности? Један брбљаше, а други сањаше, обојица због њихове охолости, заклањајући се под маском равнодушности.

Још само један минут па ће се са барком потопити.

— Главно је то, рече Липен, да знамо да ли ћемо се потопити пре или после доласка шампиона правде. У томе лежи ствар. Питање о бродолому и неспомине се. Учитељу, свечани је час затестамент. Завештавам цело моје имање Шерлоку Холмсу, енглеском грађанину, али под условом.... Боже мој, како се ови шампиони правде нагло приближују! Ах! добри људи! чине човеку задовољство да их види. Са каквом прецизношћу долаћу! Гле, зар сте то ви нареднице Фолангану? Бравос! Идеја о закупу ратне лађе је славна. Ја ћу вас препоручити вашим претпо стављеним, нареднице Фолангану.... Желители медаљу? па добро.... ствар је свршена. А где је ваш пријатељ Диези? На левој обали, јел те, у средини стотине људи?.... И тако, ако се спасем од бродолома, бићу ухваћен на левој страни од Диези и његових људи, или на десној од Ганимара и светине из Неји. Рђав теснац...

Један се вртлог појави. Дероглија се окрете у месту и Холмс се мораде ухватити за говоздну алку, која беше намењена за весла.

— Учитељу, рече Липен, преклињем вас да свучете одело. Много ћете комотији бити за пливање. Неће те? Ви одбијате? Онда навлачим и ја моје.

Липен навуче своје одело и херметички га закопча, као и одело Холмса, и уздахну:

— Ала сте ви чврст човек! и штета је што сте се узјогунили у једној афери.... где ви пружате величину ваше моћи, али тако узалудно! Заиста понижавати ваш геније....

(наставиће се)

с француског
Милутин Т. Марковић.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Суд општине биновачке, актом својим Бр. 386, пита:

1. »Ова општина, као лични јемац са потребним уверењем потписаним са председником кметовима и одборницима, сходно чл. 71. »Закона о устројству општина и општ. власти« и тач. 3. чл. 17. »Закона о окружним штедионицама« за неколицину својих грађана, пресудама надлежног суда осуђена је да плати Управи Фондова 29.240-90 дин. дуга јемственог са 7% год. интереса од 1. јануара 1906. год.

Пресуде ове постале су по закону извршне.

Општина ова нема свога непокретног имања, јер колико га је имала, продато је за рачун исте Управе.

Моли се уредништво за потребно обавештење:

а. Да ли ће Управа да наплати своје потраживање од ове општине и на који начин, јер ако га наплаћује прирезом сразмерно према непосредној порези, то кад сви грађани не исплате порезу неће ни овај прирез, и према томе интерес и отплата редовна неће се отплаћивати пошто годишње треба да она наплаћује од општине преко 1800 дин. и дуг се неће моћи никада отплатити но ће отићи овако у бесконачност;

б. Да ли ће Управа ова своје потраживање ставити држави на терет по чл. 112. »Зак. о уређ. Управе Фондова?

2. Једно лице из ове општине имало је на руковању државну пушку пибодијевог система, и кад му је надлежна команда ову затражила да је преда одговорило је, да је пушку предало команди али квити није од команде примило.

Сада пак надлежна команда наређује да се од овога лица наплати пушка.

Да ли се може егзекутивним путем наплатити ова пушка од овога лица кад оно нема имања никаквог како покретног тако и непокретног више но што му даје право § 471. »грађ. пост.« и како се имају сматрати ови трошкови кривичне или грађанске природе?

Моли се уредништво да изволе дати потребно обавештење.

— На ово питање одговарамо:

1. По члану 39. тачке 4. закона о окружним, среским и општинским буџетима, суме потребне за отплату општинских дугова и интереса, уносе се у буџет и подмирују прирезом ако општина нема других својих прихода.

Ни овај, нити који други закон, нити дозвољавају нити знају за други начин исплате општинских дугова.

Према томе, општина је дужна да ове суме уноси у буџет и да тачно врши исплату дугова и интереса.

Ако би се догодило, да се у једној години не покупи сав прирез, и да због тога остане један део неисплаћен, онда се та разлика уноси у буџет наступајуће године и у онолико више отплате уноси за ту годину.

У осталом, буџет треба правити на здравој основици, и не уносити фиктивне приходе, нити затварати очи пред фактом, да се сва сума приреза не може покупити,

па у толико повећати суму отплате а на тај начин и стопу приреза.

Не треба се заваравати наређењима чл. 112. закона о уређењу Управе Фондова, јер се потраживања од општина не могу сматрати као пропала нити стављати на рачун државни.

Ту улазе само оне суме, које су дате појединцима па се залога показала као недовољна.

Овај исти одговор важи и за општину *вљаковачку*, на њено питање актом Бр. 466; и

2. Како су честии случајеви, да се државно оружје и остале ствари упропашћују, то ове наплате треба вршити свом строгошћу и савесношћу, јер се не да претпоставити, да се вредност једне пибодијеве пушке не може наплатити из годишњег прихода и летине једнога домаћина, ма он и не био од најимућнијих.

Ако се та наплата не може моментано извршити, онда треба тражити од команде почек до бољих прилика.

Наплате ове грађанске су природе, ако није утврђена намерна утаја.

III.

Суду општине мало-изворске, на акт његов од 9. децембра пр. год. Бр. 3041, одговара се, да је сва кривица до њега самог што није знао како се поднесе жалбе Државном Савету, и да сада треба да чека ново ограничавање од стране комисије, као што му је и г. Министар решењем својим рекао.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Т Р А Ж Е С Е

Спасенију жену Христифора Стојимировића, из Брзохода, среза моравског округа пожаревачког, која је још 16. прошлог месеца побегла од свог мужа, тражи начелник среза моравског округа пожаревачког депешом Бр. 7061. Са собом је однела 130 аршина белог платна, две просте гране, и у новцу око 10 динара. Спасенија је стара 20 година, средњег раста, примањаста, у обичном сељачком оделу. Пронађену треба упутити поменутом начелнику.

Марију Лозар, служавку, које је нестало 23. пр. м-ца тражи кварт палилулски актом Бр. 5659. Марија је стара 13 година, малог раста, у обичном жеџском оделу. Пронађену треба упутити кварту палилулском.

Мицу Станић, девојку, која је 24. прошлог месеца отишла од куће свог старца Раде Бабића, магационара Монопола Дувана, тражи комесар топчидерске полиције актом Бр. 1448, ради предаје староцу. Милица је родом из села Шљавића среза моравичког, стара 14 година, средњег раста, добро развијена, примањаста, на себи има од одела сукњу, реклу, на глави црну мараму, а на ногама ципеле. Пронађену треба упутити комесару топчидерске полиције.

Јована Костића, из Буковске, који је 25. пр. м-ца отумарао од своје куће, тражи начелник среза звишког. Јован је стар 26 година, високог раста, сувољав, дугог носа и образа, црне косе и бркова, црних очију; од одела има на себи: црни вунени грудњак, вунено црно гуњче, беле чакшире, на глави црну шубару, а на ногама опанке. Препоручује се свима полицијским и општинским властима да Јована потраже и у случају проналаaska упуте поменутом начелнику с позивом на депешу Бр. 4025.

Анђелију, жену **Милана Станковића**, земљоделца из Кличевца, која је 29. пр. м-ца у душевном наступу побегла од своје куће, тражи начелник среза рамског. Анђелија је стара 28 година, средњег раста, у опште црномањаста, жутих трепавица. Нека је све полицијске и општинске власти потраже, па о резултату известе среског начелника с позивом на депешу Бр. 7435.

НАЂЕН ЛЕШ

27. пр. м-ца нађен је један леш непознатог човека на обали Саве, у атару села Забрџа, среза посавског округа ваљевског, чија идентичност још није утврђена. Непознати је стар 40 година, средњег раста, различито развијен, у горњој вилици нема два очњака, од одела има на себи кошуљу од црвеног платна, панталоне од сиве материје, гаће од белог платна, на ногама црне банањанске опанке. Леш је услед дугог лежања у води изложен процесу трулежа. Како идентичност овог непознатог лица није још утврђен то се позивају све власти да потраже фамилију овог лица а и приватни се моле ако би што знали о овоме лицу, да о томе известе начелника среза посавског округа ваљевског с позивом на акт Бр. 6570.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Још 13. априла ове године нестало је **Лепосаве**, жене **Војимира Бешевића**, земљоделца, из села Рајца, среза трнавског, и до сада се ништа о њој није сазнало. Мисли се, да се Лепосава утопила у Мораву, јер је пре извесног времена нађена њена обућа на обали Мораве у атару општине заблањске. Лепосава је стара 22 године, средњег раста, црних очију, косе црне; од одела имала је на себи: шарену реклу, грудњак, три сукње од сељачке тканине, на глави мараму. Позивају се све власти да Лепосаву потраже и о резултату тражења нека известе начелника среза трнавског с позивом на акт Бр. 6158.

ПОТЕРЕ

Милован Лазић, земљоделца из Влашког Дола, среза моравског, округа пожаревачког, који је био у притвору код пожаревачког првостепеног суда због убиства, побегао је 26. пр. м-ца из судског ходника. Милован је стар 18 година, високог раста, сувољав, у лицу плав, очију зеленкастих; од одела има на себи чак-

шире и гуњ од сукна, на глави црну шубару, на ногама шарене чаране и опанке. Нека га све полицијске и општинске власти енергично у својим домаћима потражи и пронађеног стражарно спроведу начелству округа пожаревачког с позивом на депешу Бр. 7539.

Милан Чопоровић, из Београда, који је решењем кварта савањског стављен под кривичну истрагу и у притвор због опште крађе, побегао је 25. пр. м-ца из квартовог дворшпта,

Милан је стар 19 година, средњег раста, у лицу црномањаст, малих црних бркова, у обичном оделу. Износићи његову фотографију позивамо све полицијске и општинске власти да га живо потраже и пронађеног стражарно спроведу кварту савањском с позивом на акт Бу. 4449.

Светозар Марковић — Буђевац, осуђеник београд. казненог завода, побегао је 25. пр. м-ца из Добричева, са рада.

Светозар је родом из села Вучковице, среза грузанског, има 31 год., средњег је стаса, очију жуто-плавих, косе смеђе; од особенних знакова има: а) белегу од ране, облика овалног, величине 4/1 см., на леђима, за 6 см. у лево од седмог кичменог обртња, и б) десно му је раме знатно више од левог.

Пресудом крушевачког првостепеног суда од 5 маја 1904. год. Бр. 12551, Светозар је осуђен на 10 год. робије у тешком окову, због разбојништва.

Позивају се све државне и општинске власти да за одбеглим разбојником најживље трагају. Пронађеног треба спровести управи београдског казненог завода с позивом на акт Вр. 2066.

Арсеније Миодраговић, земљоделца из Лесковице, среза жупског, на дан 27. прошлог м-ца извршио је убиство над Милевом, ћерком Сибина Миодраговића и наоружан побегао. Арсеније је стар 25—28 година, високог раста, дугих образа, испупчених јагодица, од одела има на себи: копоран и панталоне од сукна, на глави фес са кићанком, а на ногама опанке. Позивају се све полицијске и општинске власти да Арсенија најживље потраже у својим домаћима и нађеног под јаком стражом спроведу начелнику среза жупског с позивом на депешу Бр. 3836.

КРАЂА СТОКЕ

Ноћу између 27. и 28. пр. м-ца непознати крађивци украли су једну кобилу Каменчету Николићу, тежаку из Крушара. Кобила је матора 6 година, доратасте длаке, са жигом «Т.» Исте ноћи непознати крађивац украо је и једног коња Василију Никодијевићу, земљоделцу, из Крушара. Коњ је висок 157. см., доратасте длаке, са жигом «А.» Денеша начелника среза параћинског Бр. 7798.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ову покрађу.

УХВАЋЕНА

Станојка жена **Миће Османовића**, циганина из Дугог Поља, среза бањског, чију смо потерницу изнели у 11. броју нашега листа ухваћена је, те је према томе престала потреба за даљим њеним гражењем.